

Partijen paaien jongeren met geld en kansen

Dat jongeren het zwaarder hebben dan andere generaties, daarover zijn de politieke partijen het wel eens. Veel jongeren raken door de coronapandemie werkloos, hun onderwijsachterstanden lopen op en ze vormen een makkelijke prooi voor criminele bendes, zo staat in verschillende verkiezingsprogramma's. Maar over de beste aanpak van hun problemen, verschillen de meningen. Hoe gaat de politiek hen redden?

Politieke partijen paaien jongeren met geld en kansen

Veel jongeren raken door de coronapandemie werkloos, hun onderwijsachterstanden lopen op en ze vormen een makkelijke prooi voor criminele bendes, zo staat in verschillende verkiezingsprogramma's. Hoe gaat de politiek hen redden?

Jongeren onder de 25 zijn twee keer zo vaak werkloos' (D66) ... 'Ze krijgen vooral flexibele en tijdelijke contracten aangeboden' (CDA) ... 'Nu zien we dat jongeren het zwaar hebben door hoge schulden, door enorme prestatiedruk of door een gebrek aan stageplekken' (PvdA). Dat jongeren het zwaarder hebben dan andere generaties, daarover zijn de politieke partijen het wel eens. Maar over de beste aanpak van hun problemen, verschillen de meningen: 'Alle jongeren krijgen op hun 18e 10.000 euro startgeld' (GroenLinks) ... 'Opzetten van een preventieve aanpak met jongerenprojecten specifiek gericht op het voorkomen van afglijden naar de georganiseerde criminaliteit' (VVD) ... 'De maatschappelijke diensttijd is al voor duizenden deelnemers de jongeren een succes. Daarom willen wij dat deze diensttijd verder wordt ontwikkeld tot een landelijk dekkend en duurzaam netwerk voor alle jongeren tussen de 16 en 20 jaar' (CDA) ... 'Het minimum jeugdloon vanaf 18 jaar schaffen we af, zodat ook de jongeren een gelijk loon krijgen voor gelijk werk' (SP).

GEBREK AAN VISIE

'Er is voor deze generatie geen tijd te verliezen', zegt hoogleraar Arbeidsrecht Ton Wilthagen. 'In campagnetijd is er natuurlijk geen partij die jongeren niet wil aanspreken, maar antwoord op de vraag: hoe kun je jongeren in deze tijd het beste positioneren? Dat zie ik niet terug. Er is visie nodig: de generatie die nu opgroeit, heeft het namelijk voor het eerst in lange tijd niet automatisch beter dan de oudere generaties. Maar het beleid is verkokerd, wie de regie voert is onbekend.'

'Het thema jongeren zie je veel te weinig terug in politiek Den Haag', zegt ook wethouder Pieter Kos uit Den Helder. Hij heeft onder andere arbeidsparticipatie in zijn portefeuille en voert een succesvol beleid als het gaat om de aanpak van jeugdwerkloosheid. Maar dat is eerder ondanks, dan dankzij de landelijke politiek: 'In zijn algemeenheid is het Rijk al jaren bezig de mogelijkheden van gemeenten om jongeren te helpen te verkleinen, in plaats van te vergroten', zegt hij. 'De tekorten op jeugdzorg en Wmo (Wet maatschappelijke onder-

Jongeren, afgelopen zondag, in het Amsterdamse Vondelpark. De politie greep 's avonds in.

FOTO: RAMON VAN FLYMEN VOOR HET FD

'Het thema jongeren zie je veel te weinig terug in politiek Den Haag'

Pieter Kos
wethouder Den Helder

steuning, red.) lopen op, als gemeente val je zelf bijna om. Dat neem ik het kabinet wel kwalijk.'

Het gaat volgens Kos niet alleen om geld, maar ook om beleid. Hij ergert zich bijvoorbeeld aan het steeds ontoegankelijkere geworden onderwijs. 'Zeker jongeren die in hun puberteit even op het slechte pad zitten, komen heel moeilijk weer terug in de schoolbanken', signaleert hij. 'Dat komt door de invoering van het leenstelsel, het niet meer zomaar mogen stapelen van opleidingen. Ik viel zelf ook uit op de mavo, dus ik weet hoeveel het van je vraagt. Maar het is nu nog veel ingewikkelder dan toen ik jong was.'

Sommige partijen lijken dat ook te beseffen. D66 noemt in het verkiezingsprogramma mogelijkheden om te stapelen

belangrijk. Ook de PvdA benadrukt dat 'opstromen, doorstromen, diploma's stapelen en op latere leeftijd de opleiding vervolgen' makkelijker moet worden. Kos is daarom niet alleen pessimistisch: 'Ik ben blij dat die overtuiging weer een beetje lijkt door te dringen in Den Haag. Focussen op ontwikkeling is slimmer dan ze maar even snel aan een baantje als bezorger te helpen.'

DRIE DREMPELS

Drie drempels maken dat jongeren het in Nederland lastiger hebben dan die in omliggende landen, aldus hoogleraar Economie Maarten Goos. 1. De overheid geeft te weinig geld uit aan arme gezinnen met jonge kinderen, 2. de jongeren hebben wel vaak baantjes, maar geen duurzame con-

tracten en 3. de woningmarkt is voor jongeren zeer ontoegankelijk. Goos vindt het belangrijk dat de jongere generatie meer aandacht krijgt: 'We weten dat de investering die je als overheid in die leeftijdsgroep doet, zich later uitbetaalt. Zij gaan het beter doen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.'

Politieke partijen lijken zich bewust van de noodzaak meer te investeren in kinderen en jongeren. Zo willen onder andere D66, PvdA, GroenLinks en SP dat kinderopvang gratis wordt, en pleit GroenLinks voor een startkapitaal van €10.000 voor jongeren.

Goos waarschuwt voor schieten met hagel: 'Er is een verschil tussen onvoorwaardelijke steun en onvoorwaardelijke maar gerichte steun.' Dat laatste is beter, bepleit

hij: 'Arme gezinnen met kinderen onvoorwaardelijk financieel steunen, is iets heel anders anders dan elke jongere €10.000 geven of kinderopvang voor iedereen gratis maken. Ik denk dat je daarvoor moet oppassen. Niet iedereen heeft dit namelijk nodig.'

Dat de coronacrisis er bij jongeren extra inhakt, verdient aandacht, vindt eigenlijk iedereen. Vorige week nog trok minister van Onderwijs Arie Slob €8,5 mrd uit om de opgelopen achterstanden van studenten en scholieren weg te werken.

Wilthagen ziet verschillende mogelijkheden om de toekomst voor jongeren er weer wat rooskleuriger uit te laten zien: 'Je kunt studenten een extra studiejaar gunnen, al is dat wel duur. Of zorgen dat de transitie naar ander werk of een andere

opleiding makkelijker wordt. Stel iemand werkt in de evenementenbranche. Dan moet je kijken: wat kan deze jongere en in antwoord op die vraag zoeken naar een nieuwe loopbaan. Je moet in ieder geval voorkomen dat jongeren maanden stilzitten.' Geld uittrekken alleen, lost volgens hem het probleem niet op. 'Dan heb je nog geen idee hoe je het moet aanpakken. Er is navigatie nodig. De maatschappij moet een TomTom ontwikkelen om daarbij te helpen.'

DUURZAME KANSEN

Ook Kos benadrukt dat het belangrijk is om te focussen op duurzame kansen voor jongeren: 'Nederland wordt gekenmerkt door een relatief lage jeugdwerkloosheid', zegt hij. 'Maar die cijfers geven een vertekend beeld. Want die jongeren zitten in de flexschil. Zeker voor laagopgeleide jongeren is die flexschil namelijk een eindstation. Daar ligt een uitdaging voor het beleid.'

De problemen van de jongere generatie zijn velerlei. Want behalve met werkloosheid en onderwijsachterstanden, kampt de generatie ook relatief vaak met mentale problemen als gevolg van de coronamaatregelen. Bovendien: als er weinig kansen

'Als geldt: de jeugd heeft de toekomst, moet je die toekomst ook wel bieden'

Ton Wilthagen
hoogleraar Arbeidsrecht

zijn, lonkt de criminaliteit. Vorig jaar bleek uit een peiling van Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel (CKM) dat de helft van de 277 ondervraagde middelbare scholen en mbo-instellingen zich zorgen maakt dat leerlingen ten prooi vallen aan criminelen.

Wilthagen wil nog niet spreken van een verloren generatie, 'maar als geldt: de jeugd heeft de toekomst, moet je die toekomst ook wel bieden.'

De ambitie om die toekomst te bieden, is er wel, blijkt uit de verkiezingsprogramma's. Maar door verkering van beleid, ontbreekt het aan een alles overkoepende visie. Als er een nieuw ministerie in het leven geroepen zou worden, dan zou dat wat Wilthagen betreft dan ook een ministerie voor jongerenzaken moeten zijn. 'Dan zou je afkomen van die verkoking — nu is het beleid voor jongeren verdeeld over verschillende ministeries. Regio's worden bedolven onder middelen voor dit of dat, maar het is te gefragmenteerd. Dat kan beter.'

Een ministerie voor jongerenzaken: het lijkt ook hoogleraar Economie Maarten Goos geen gek idee. 'Door de vergrijzing groeit de aandacht voor de oudere generatie en is er veel minder aandacht voor de jongere generatie. Een apart ministerie als tegenwicht — waarom niet? Het zou jongeren zeker helpen zich meer betrokken te voelen.'

In het kort

- Verkiezingsprogramma's beloven veel financiële steun en kansen voor jongeren.
- Dat is nodig want deze generatie wordt hard getroffen door de coronacrisis.
- Ondanks de grote ambities, ontbreekt het in de plannen aan visie, vinden wetenschappers.
- Een ministerie voor Jongerenzaken is helemaal geen gek idee.